MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Hautalan uskottavuus on mennyt. Hän on harmaan talouden merkkipaalu hallituksessa. **KESKISUOMALAINEN**

Pienet työt, suuret ongelmat

Kehitysyhteistyöministeri Heidi Hautala (vihr.) on saanut parin viime viikon aikana tuntea henkilökohtaisesti, miltä tuntuu olla kohun keskipisteenä. Samalla hän on saanut huomata, että poliitikoilta ja erityisesti ministereiltä odotetaan puheita vastaavia tekoja.

Pimeää työtä muutama vuosi sitten teettänyt Hautala on itse esiintynyt aktiivisesti moraalinvartijana. Hautala muistaa varmasti jatkossa, ettei pidä heitellä kiviä, jos itse seisoo lasikaapissa.

Erityisen ongelmalliseksi Hautalan teon tekee se, että hän istui itse harmaata taloutta torjuvassa ministerityöryhmässä.

Hautalan tulevaisuus ministerinä on vihreiden puheenjohtajan ympäristöministeri Ville Niinistön ja puolueen eduskuntaryhmän käsissä. Itse Hautala ei aio erota muusta kuin harmaata taloutta torjuvasta ministerityöryhmästä. Hautala jatkaa ministerinä, koska hänellä on sekä vihreiden että pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) tuki.

Harmaan talouden torjuminen on Kataisen hallituksen yksi keskeinen tavoite. Kyse ei ole mistään pikkusummista, koska harmaan talouden koon arvoidaan olevan Suomessa 10–14 miljardia euroa. Jos arvio pitää paikkansa, valtiolta jää vuosittain saamatta veroja ja maksuja 4–6 miljardia euroa. Summa on lähes yhtä suuri kuin valtion viime vuonna ottaman lisälainan määrä.

Vaikka Hautala on moneen kertaan pyytänyt virhettään anteeksi, jupakka seuraa Hautalaa pitkään ja heijastuu hänen omaan puolueeseensa sekä valtion omistajaohjauksesta vastaavan ministerin kannanottojen tulkintoihin.

Hyvää Hautalan tapauksessa on, että sen seurauksena yleiseen keskusteluun nousivat pienten töiden teettämisen ja työllistämisen vaikeudet. Ongelmia on myös työntekijöiden kannalta. Lyhytaikaista työtä ei kannata ottaa vastaa, koska tukileikkaukset tekevät sen taloudellisesti kannattamattomaksi.

Monet ovat omakohtaisesti saaneet kokea, kuinka vaikeaa työnantajavelvollisuuksien hoitaminen on. Keskiviikkona Helsingin Sanomien mielipidesivuilla kaksi henkilöä kertoivat omista kokemuksistaan.

Kirjoittajien mielestä työllistäminen on työn ja tuskan takana. Työn teettäminen on tehty niin vaikeaksi, ettei kirjoittajien mielestä edes kannata yrittää maksaa lakisääteisiä velvoitteita.

Työllistäminen uhkaa jäädä byrokratian alle.

Jotakin on yritetty asialle myös tehdä. Netistä löytyy Verohallinnon ja työeläkeyhtiöiden ylläpitämä pienille yrityksille ja kotitalouksille tarkoitettu palkkalaskentaohjelma palkka.fi. Sen käyttäminen on kuitenkin osoittautunut satunnaiselle käyttäjällä vaikeaksi. Palkka.fi-lomakkeen lisäksi pitää huolehtia muun muassa vakuutuksista sekä tehdä pitkään erilaisia ilmoituksia.

Helsingin Sanomissa kirjoittajat olivat toimineet lomakkeen täytössä ohjeiden mukaan, seurauksena oli ollut karhukirjeitä eläkeyhtiöistä ja verottajalta. Vika ei ole karhukirjeiden lähettäjän, vaan liian monimutkaisen järjestelmän.

Hallinnon ja siitä seuraavan byrokratian purkamisesta on puhuttu paljon, mutta teot ovat jääneet aika pieniksi. Uudistukset ovat liian usein muuttaneet hallintoa entistäkin byrokraattisemmaksi.

Pienen ja lyhytaikaisen työn tarjoaminen pitäisi pystyä tekemään niin yksinkertaiseksi ja helpoksi, ettei työllistäminen kaadu ainakaan liian monimutkaiseen byrokratiaan.

Harmaan talouden torjuminen on tärkeää. Tehokas keino siinä on, että helpotetaan tavallisten ihmisten mahdollisuuksia toimia oikein. Pienetkin työt ovat tärkeitä työn tarjoajalle, työn tekijälle ja sitä kautta koko yhteiskunnalle.

Työllistäminen on työn ja tuskan takana.

Porukan ääni kuuluu

Metsänhoitoyhdistyksiä koskeva lainmuutos muuttaa historiallisella tavalla metsänomistajien järjestäytymistä vuodesta 2015 alkaen. Velvoite mhy-jäsenyyteen poistuu. Samalla jokainen metsänomistaja joutuu harkitsemaan omat edunvalvonta- ja neuvontatarpeensa uudelleen.

Metsät ovat koko Suomen kannalta niin tärkeä kysymys, että myös niiden omistajien organisaatioiden on oltava kunnossa. On tärkeää, että metsänomistajien edustajat ovat niissä pöydissä, joissa metsien käytöstä ja muusta metsäpolitiikasta päätetään.

Jos metsänomistajat eivät ole kattavasti järjestäytyneet, päätökset tehdään jonkun muun tahon ehdoilla. Metsäpolitiikkaan haluavat vaikuttaa muun muassa teollisuus, ay-liike, luontojärjestöt, Euroopan unioni ja maailman ilmastopäättäjät.

Järjestäytyneen metsänomistuksen turvaamiseksi harkitaan mallia, jossa metsänhoitoyhdistykset liittyisivät MTK:hon. Näin niiden jäsenistä tulisi myös MTK:n jäseniä.

Malli ei pakottaisi ketään jäsenyyteen. Ne, joita jäsenyys ei miellytä, voisivat siitä samantien luopua. Järjestely turvaisi kuitenkin sen, ettei metsänomistajien yhteinen ääni yhteiskunnassa hetkeksikään katoa.

On epäilty, että osa kaupunkilaisista metsänomistajista vierastaisi MTK:n jäsenyyttä. Tarve omistusoikeuden ja omaisuutta koskevan päätösvallan turvaamisesta ei kuitenkaan katso asuinpaikkaa.

Valtaosa MTK:n nykyisistä jäsenistä on myös metsänomistajia ja järjestön asema valtakunnan johtavana metsäedunvalvojana kiistaton. Hyvään ja osaavaan porukkaan kelpaa uusienkin jäsenten liittyä.

Metsien käyttöön ja metsänomistajan oikeuksiin kohdistuu nyky-Suomessa monia paineita. Alan on kyettävä valvomaan etujaan maalla, merellä ja ilmassa – niin paikallisella, valtakunnallisella kuin EU:n tasollakin.

Tällaisesta työstä ei yksikään metsänomistaja selviä yksin. Onneksi ei tarvitsekaan.

VIERASYLIÖ

Pimeydestä maaseudun valonpilkku

Keinovalaistuksen lisääntyminen on muokannut maisemia enemmän kuin mikään muu ympäristömuutos viimeisen sadan vuoden aikana. Tämä on jäänyt yllättävän vähälle huomiolle.

Valon lisääntymistä pidetään yleensä hyvänä asiana ja varsinkin kaupungeissa ihmiset ovat tottuneet yöt läpeensä valaistuun ympäristöön. Tähtiharrastajat ovat tosin jo vuosikymmeniä valittaneet valosaasteen peittävän tähtien tuikkeen näkyvistä.

Valosaaste on mitä tahansa keinovalaistusta, josta voi koitua haittaa ihmisille tai luonnolle. Se on valoa, joka on päällä tarpeettomasti, suuntautuu väärään paikkaan, on liian voimakasta tai aallonpituudeltaan haitallista. Ärsyttävät koristevalot, auton häikäisevät ajovalot ja taivaalle sojottavat ulkovalaisimet ovat yleisiä valosaasteen lähteitä.

Keinovalon käyttö lisääntyy nopeasti maailmanlaajuisesti. Suomessa valaistus lisääntyy kasvavissa taajamissa ja yhä paremmin varustelluilla kesämökeillä. Halvan ja helppokäyttöisen led-tekniikan yleistyminen voi lähitulevaisuudessa lisätä valolähteitä rajustikin.

Luontaisen pimeyden häviäminen on vakavasti otettava ympäristöongelma, sillä niin ihminen kuin useimmat muutkin eliöt ovat evoluutiossa sopeutuneet säännönmukaiseen pimeän ja valoisan ajan vaihteluun.

Osa eliöistä elää pysyvässä pimeydessä vesistöjen pohjissa tai maaperän sisässä. Koko ajan valaistuun ympäristöön sen sijaan mikään laji ei luontaisesti ole sopeutunut.

Pienikin lisävalo voi muuttaa luonnonpimeisiin oloihin sopeutuneen eläimen maailman täydellisesti. Ihminen ei päivänäköisenä eliönä pysty aistimaan vähäisiä valoisuuden muutoksia. Emme myöskään näe ultraviolettisäteilyä tai valon polarisaatiota, joiden avulla monet hyönteis- ja lintulajit maailmaa tutkailevat.

Pimeyttä kaivataan

Ihmisten toiveita valaistuksen kehittämisestä on tutkittu perusteellisesti, mutta pimeyden merkitys ihmisten hyvinvoinnille tunnetaan heikommin.

Suomen ympäristökeskus selvitti vuosi sitten ihmisten suhtautumista keinovalon käyttöön ja valosaasteeseen. Kyselyyn tuli kaikkiaan yli kaksi tuhatta vastausta. Eniten vastauksia saatiin suurista kaupungeista ja korkeakoulutetuilta.

Verkkokyselyssä selvitettiin muun muassa sitä, millaisissa paikoissa ihmiset ovat kokeneet pimeyden tai luontaisen hämäryyden miellyttäväksi. Noin 1700 vastaajaa nimesi yhden tai useamman tällaisen paikan.

Mieliinpainuvaa pimeyttä oli löydetty niin vuorilla ja kalliolla kiipeiltäessä kuin veden pinnan alta yösukelluksella. Ilmoittipa eräs ilmeisen leikkimielinen vastaaja viihtyvänsä pimeässä komerossa.

Luontaisen pimeyden häviäminen on vakavasti otettava ympäristöongelma.

Maaseutu nousi esiin ylivoimaisesti suosituimpana paikkana, jonne liikaa valonvilskettä paetaan. Muutama vastaaja kertoi muuttaneensa rauhalliseen ja pimeänä pysyneeseen paikkaan, ja sitäkin useammat harmittelivat tarpeettomana pidetyn valaistuksen lisääntymistä asuinpaikallaan.

Vastaukset osoittivat selvästi, että koskemattomien erämaiden sijaan miellyttävää hämäryyttä etsitään ensisijassa ihmisen muokkaamista maaseudun luonnonmaisemista.

Yli viidesosa vastaajista mainitsi kesämökin. Miltei yhtä moni mainitsi yleisesti maaseudun ja noin 15 prosenttia luonnon tai metsän. Luonnonsuojelualueen, kansallispuiston tai erämaan mainitsi vain noin neljä prosenttia vastaajista, vaikka näiltä luultavasti löytyy maamme parhaimmat pimeyden nautiskelupaikat.

Hämärässä viihdytään

Monien on vaikea löytää häiriintymätöntä pimeyttä arkiympäristöstään. Silti omilta pihoilta, lenkkipoluilta tai jopa kaupunkien keskustoista löytyy miellyttäväksi koettuja hämäriä taskuja.

Noin viisi prosenttia vastaajista ilmoitti pystyvänsä nauttimaan hämäryydestä kotipihallaan. Yhtä suuri joukko ilmaisi, että pimeyden kokeminen on mahdollista vain etäällä asutuskeskuksista.

Kyselyn perusteella luontaista pimeyttä arvostetaan myös sisätiloissa. Sauna ja makuuhuone olivat yleisimmin mainitut yksittäiset sisätilat. Saunominen liittyi erityisesti mökki- ja savusaunoihin, joissa sähkövalottomuus on tärkeä tunnelman luoja.

Keinovalon pääsyn estäminen makuuhuoneisiin on tärkeää unen saannille ja eräissä vastauksissa kaivattiin myös mahdollisuutta herätä luonnonvaloon.

Miellyttävä hämäryys ei välttämättä tarkoita kaiken keinovalaistuksen poistamista. Jotkut vastaajat löysivät miellyttävää pimeyttä tai luontaista hämäryyttä esimerkiksi maltillisesti valaistuilta hautausmailta tai tunnelmallisesti kynttilöillä valaistusta ravintolasta.

Kuin psyykettä hunajalla voitelisi

Hyvässä valaistuksessa on usein kyse ylivalaisun välttämisestä ja valaistuksen sovittamisesta kulloiseenkin tarpeeseen. Jotkut vastaajat painottivat sitä, että hämärässä näkemiseen tarvitaan vain pysähtyminen hetkeksi. Luonnonvalokin voi riittää, kun silmälle annetaan hieman aikaa kehittää hämäränäkö.

Vastauksissa pimeys liitettiin hiljaisuuteen ja kiireettömyyteen.

Kaupungistuvassa, yhä kirkkaammin ja räikeämmin valaistussa ympäristössä eläville pelkkä pimeys voi olla unohtumaton kokemus. Eräs vastaaja kuvaili, miten tähtitaivas kaukana kaupungin punahehkuisesta valohunnusta tuntuu siltä ”kuin psyykettä hunajalla voitelisi”.

Pimeyden kaipuu luo lupaavia mahdollisuuksia maaseutumatkailulle. Esimerkiksi mökkimatkailua on totuttu pitämään kesäkauden huvina, mutta kyselyvastauksissa painottuivat pimenevien syysiltojen hämärän hetket mökeillä. Talvimatkailulle vaikkapa yöhiihto järven jäällä voisi tarjota uusia mahdollisuuksia.

Pimeä maaseutu voi olla myös positiivinen asia.

JARI LYYTIMÄKI
Kirjoittaja on Suomen ympäristökeskuksen vanhempi tutkija. Kyselyraportti ”Vaivaako valosaaste? Verkkokyselyn tulosten yhteenveto on saatavilla www.ymparisto.fi/julkaisut -sivustolta.

PÄIVÄN KUVA

PAULA TAIPALE

Tervetuloa kevät

Vasta muutama kirsikkapuu availi kukkiaan Shanghain suurimmassa puistossa Century Parkissa viime viikolla.
Japanissa hanami eli kirsikankukkien katseleminen on merkittävä kansanjuhla. Kiinassakin puistot täyttyvät väkijoukoista.
Gucun Parkin kirsikankukkafestivaali alkaa tänään perjantaina. Ohjelmassa on grillausta, ihailevia huokauksia ja väentungoksessa vaeltamista.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JARMO PALOKALLIO

Älä syö mitään

Tämä maa on raivattu ruisleivän voimin. Raakaa voimaa vaativat metsätyöt eivät olisi onnistuneet ilman sian kylkeä.

Kenttäkeittiön toiminta oli ratkaiseva tekijä, joka auttoi suomalaisia sotilaita kestämään talvisodan koettelemuksia.

Kansakunnan tuolloisesta ravitsemustilasta kertoo, että sotakesien marjanpoimintaennätykset ovat voimassa edelleen.

Ei ihme, että nälkäiset suomalaiset muistivat aiemmin siunata leipänsä.

Ennen siis syötiin, mitä saatiin. Raadettiin ja kuoltiin nuorena.

Nyt on toisin. Nälkä on voitettu. Ongelma on kääntynyt toiseksi, kansa elää pitkään mutta lihoo varhain ja voi huonosti.

Ruuan eteen ei tarvitse tehdä töitä entiseen malliin. Ehkä siitä johtuvat erilaiset ruokaan liittyvät kommervenkit.

Järkevän tekemisen puuttuessa huomio kiinnittyy syömiseen. Erilaisilla ihmedieeteillä haetaan huomiota ja sisältöä elämään.

Joku aika sitten suosiossa ollut karppaaminen meni monelta ylitse. Leivän ja viljan välttely sai suorastaan fanaattisia piirteitä.

Ilman kotimaista tuotantoa ja sen laatuketjuja olisimme hukassa.

jarmo.palokallio@maaseuduntulevaisuus.fi

Kovimmat karppaajat todistivat oman tiensä autuaaksi tekevästä vaikutuksesta ja käännyttivät muita samaan uskoon maallikkosaarnaajan kiihkolla.

Heidän intonsa käänsi leivän ja perunan kulutuksen laskuun.

Voi ja kananmunat nousivat kiellettyjen listalle jo vuosikymmeniä sitten. Juuri nyt ne taitavat tosin olla pannasta vapaina, mutta onko siihen luottamista.

Mitä tässä oikein uskaltaa enää syödä?

Muistoissa on hullun lehmän tauti, joka herätti pelkoa valtiotasolla asti. Sen jälkeen ruokaturvallisuuden panostettiin tosissaan.

Silti paljastui, että jobbarit ovat syöttäneet meille hevosta nautana ties kuinka pitkään.

Se ei anna oikein hyvää kuvaa valvonnasta. Ei siis varmuuden vuoksi syödä nautaa. Ainakaan ulkomaista.

Kotimaassa kaiken pitäisi olla hyvin. Paitsi, että iltapäivälehtien nettisivuilla lihatiskien myyjät kertovat totuutena, miten vanhaa jauhelihaa on sekoitettu surutta tuoreen sekaan ja lopulta vanhat siankyljet ja kalat grillataan ja savustetaan.

Ei siis syödä lihaa, kun siitä ei voi tietää.

Vaan ei ole helppoa kasvissyöjälläkään. Kasviksia kannattaa välttää etenkin ulkomailla, jos ei halua ehdoin tahdoin vatsatautia.

Viime päivinä sama ongelma on todettu pakastetuista tuontimarjoista, joiden puhtaudesta ei ole takeita. Niistä voi saada hepatiitin.

Taitaa mennä nesteravinnoksi.

Toisaalta virvotusjuomat ne vasta pahoja on. Niissä on joko sokeria ylenmäärin tai sitten sokeri on korvattu muilla aineilla, joiden haittavaikutuksia voi vain arvailla.

Ja kaikki tietävät, ettei vesikään ole turvallinen vaihtoehto. Likaista vettä saadakseen ei tarvitse mennä edes ulkomaille.

Tuoreet uutiset kertovat, että suomalaisten ravintoloiden jääpalalaitteet ovat varsinaisia bakteerikasvattamoja.

Lähes kaikkien ravintoon liittyvien ongelmien lähtökohta on kuluttajien halu halpaan ruokaan. Ei tajuta, että puoli-ilmainen ruoka ei voi olla kovin laadukasta.

Oikotietä onneen ei ole. Selvää on, että ilman kotimaista tuotantoa ja sen laatuketjuja olisimme hukassa.

Pidetään niistä kiinni. Ja syödään mahdollisimman hyvin ja monipuolisesti.

LEHTIKATSAUS

Raivauskielto onneksi nurin

Satakunnan Kansa kiittelee, että EU:n parlamentista löytyi ryhtiä puolustaa pohjolan talonpoikia komission ehdottamaa turvemaiden raivauskieltoa vastaan.

”Mitä Suomen hallitus teki raivauskiellon torjumiseksi?

Ei mitään. Virallinen Suomi on päinvastoin myötäillyt komissiota, lusmuillut ja vetkutellut ympäristöministeriön ja eduskunnan ympäristövaliokunnan painostuksen alla. Mepeistämme Sirpa Pietikäinen (kok.) Satu Hassi (vihr.) ja Tarja Cronberg (vihr.) äänestivät raivauskiellon puolesta.

Nämä naiset voisivat olla huolissaan siitä, kuinka paljon varsinkin Etelä-Suomen parhaita, vähäpäästöisiä kivennäismaita katoaa joka vuosi teiden ja rakennusten alle. Maamme peltoala supistui viime vuonna edellisvuodesta noin 7 500 hehtaaria.”

”Suomi uskalsi vastustaa turvemaiden raivauskieltoa vasta, kun Euroopan parlamentti oli sanonut painavan sanansa. Onneksi hanke näyttää nyt kaatuvan, sillä myös neuvostossa käytettiin järjen ääntä.”

100 000 euroa on hyvä raja

Savon Sanomat puolustaa pankkien yleistä talletussuojaa.

”Koko EU:n alueella on ollut viime vuoden alusta lähtien yleinen talletussuoja 100 000 euroa pankkitalletuksille. Siitä on viisasta pitää lujasti kiinni Kyproksella ja kaikkialla EU:ssa, puheissa ja teoissa, etteivät tavalliset kansalaiset hätäänny ja hae rahojaan pankeista pois.

Esimerkiksi Espanjassa on aluepankkeja, joiden varainhankinta perustuu lähes kokonaan talletuksiin. Talletuspako ajaisi sellaiset pankit kriisiin, mistä seuraisi nopea ketjureaktio.

Miksi talletuksiin sitten ylipäätään pitää puuttua? Siksi, että Kyproksella ei ole juuri muuta varallisuutta kuin talletuksia.”

Blogi huono tiedotuskanava

Kalevan mielestä verkkoblogi ei ole ministereille sopiva kanava virkatiedon välitykseen. Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen (kok.) oli kertonut blogissaan, minne aikoo sijoittaa Luonnonvarakeskuksen johto-organisaation.

”Tieto kieltämättä oli avoin ja kaikkien niiden saatavilla, joilla on tietokone käytössään. Ongelmaksi tulee se, että aniharva tietää ministeri Koskisen blogista, jota kaiken kukkuraksi on päivitetty vain harvakseltaan. Menettely ja välineen valinta oli harkitsematon ja yllättävä.

Kehitysministeri Heidi Hautala (vihr.) puolestaan piiloutui remonttiskandaalissaan joksikin aikaa bloginsa taakse ja kieltäytyi suorista kommenteista. Poliitikko voi käyttää blogia myös välttelyyn, kun ei halua asettua alttiiksi kysymyksille.”